

Změny v poskytování náhrady mzdy nebo platu v prvních 14 dnech dočasné pracovní neschopnosti (karantény) podle zákona č. 326/2009 Sb., o podpoře hospodářského růstu a sociální stability, a jejich účinnost

Vyhlášením ve Sbírce zákonů dne 24. září 2009 nabyl platnosti zákon č. 326/2009 Sb., o podpoře hospodářského růstu a sociální stability. Na základě tohoto zákona dochází k významným změnám, mimo jiné též v oblasti pracovněprávní (novelizace § 192 zákoníku práce a dalších zákonů upravujících odměňování v prvním období dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény).

Podle článku XVIII měl tento zákon nabýt účinnosti (až na výjimky) dnem 1. července 2009. Prezident republiky však zákon nepodepsal a dne 9. července 2009 jej vrátil zpět Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna prezidentské veto přehlasovala a svým usnesením ze dne 9. září 2009 na tomto zákonu setrvala (usnesení Poslanecké sněmovny je publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 327/2009 Sb.).

Z důvodu legislativní procedury tak došlo k situaci, kdy ustanovení o nabytí účinnosti uvedeného zákona k 1. červenci 2009 předchází dni jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů (tedy jeho platnosti).

Protože ustanovení o účinnosti zákona předchází jeho publikaci ve Sbírce zákonů, je třeba v otázce účinnosti zákona postupovat podle § 3 odst. 3 věty první zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, podle kterého nabývají právní předpisy účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení, pokud není stanovena účinnost pozdější.

Zákon č. 326/2009 Sb., o podpoře hospodářského růstu a sociální stability, proto z důvodů uvedených shora nabývá účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení ve Sbírce zákonů – tedy dnem 9. října 2009, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 1 až 5 a části první čl. II bodu 1 (změny zákona o daních z příjmu), které nabývají účinnosti dnem vyhlášení a části druhé (změny zákona o zaměstnanosti), která nabývá účinnosti dnem 1. 11. 2009.

V oblasti pracovněprávní zákon přináší tyto změny:

1. V části třetí tohoto zákona se provádí změna zákoníku práce.

V čl. V bodech 1 až 3 je novelizován § 192 o náhradě mzdy nebo platu při dočasné pracovní neschopnosti (karanténě) tak, že

- náhrada mzdy nebo platu, která podle § 192 odst. 1 věty druhé za středníkem nepřísluší za první 3 dny dočasné pracovní neschopnosti, **nejvýše za prvních 24 neodpracovaných hodin z rozvržených směn**; tímto opatřením se odstraňují neodůvodněné rozdíly v délce karenční doby v neprospěch zaměstnanců s delšími než osmihodinovými směnami, zejména při nerovnoměrném rozvržení týdenní pracovní doby,
- výše náhrady mzdy nebo platu při dočasné pracovní neschopnosti nebo při karanténě se sjednocuje a činí **60 % průměrného redukovaného výdělku** v obou případech.

Účinnost těchto změn nastává dnem 9. října 2009.

V čl. VI je stanoveno přechodné ustanovení vztahující se k původní účinnosti zákona (1. července 2009) a upravuje situaci, kdy doba prvních 3 dnů dočasné pracovní neschopnosti, za které náhrada mzdy nebo platu nepřísluší (§ 192 odst. 1 část věty druhé za středníkem zákoníku práce), neuplynula do dne 30. června 2009 a kdy se v takovém případě postupuje při uplatnění práva na náhradu mzdy nebo platu při dočasné pracovní neschopnosti podle ustanovení § 192 odst. 1 část věty druhé za středníkem zákoníku práce, ve znění účinném ode dne 1. července 2009.

Uvedené přechodné ustanovení, ačkoli operuje s datem 30. června 2009, respektive 1. července 2009, je třeba vykládat ve vazbě ke skutečnému datu nabytí účinnosti zákona č. 326/2009 Sb., o podpoře hospodářského růstu a sociální stability – tedy rovněž ke dni 9. října 2009. Toto přechodné ustanovení se tak může uplatnit teprve v okamžiku, kdy předmětné ustanovení zákona, k němuž se přechodné ustanovení vztahuje, nabylo účinnosti, aniž by bylo možné je aplikovat retroaktivně ke dni 1. července 2009. Pro aplikační praxi to tedy znamená, že **jestliže doba prvních 3 dnů dočasné pracovní neschopnosti, za které náhrada mzdy nebo platu nepřísluší (§ 192 odst. 1 část věty druhé za středníkem zákoníku práce), neuplynula do dne 8. října 2009, postupuje se při uplatnění práva na náhradu mzdy nebo platu při dočasné pracovní neschopnosti podle ustanovení § 192 odst. 1 část věty druhé za středníkem zákoníku práce, ve znění účinném ode dne 9. října 2009.**

2. V částech čtvrté až desáté se mění některé další zákony upravující odměňování v období prvních 2 týdnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.

Jedná se o tyto zákony:

- zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,
- zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,
- zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu,
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze,
- zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon),

v nichž se stejně jako v případě náhrady mzdy nebo platu v době prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény) podle zákoníku práce **sjednocuje výše náhrady platu, služebního příjmu, platu ve snížené výši nebo měsíční odměny na 60 %, a to rovněž s účinností od 9. října 2009.**